

Ks. Arkadiusz Korwin-Gronkowski*
WT KUL, Lublin

WSPÓLNOTA KOŚCIOŁEM JUTRA. EKLEZJALNE *COMMUNIO* W CHRYSZTUSIE W UJĘCIU FRANCISZKA BLACHNICKIEGO

Boskie pochodzenie Kościoła i implikacja dzieła Trzech Osób Boskich wyraża lud zjednoczony w jedności Ojca i Syna i Ducha Świętego. W nim człowiek zanurzony doświadcza pośrednictwa zbawczego w komunikacji z Chrystusem Zmartwychwstałym. Zbawcza komunikacja to dar i uczestnictwo w Boskim życiu, przez i w pośrednictwie Kościoła. Swoje głębokie zakorzenienie w eklezjologii *communio* doskonale widział Sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki. Oryginalność jego spojrzenia polega na tym, iż doskonale odczytał myśl eklezjalną Soboru Watykańskiego II. Dążył także do zaimplementowania tejże wizji w autentycznym przekazie wiary w Kościele. Blachnicki widział Kościół, który jest wspólnotową drogą człowieka ku zbawieniu wypełnionym w Jezusie Chrystusie. Na tym tle niezaprzeczalnie można dzisiaj uznać tę myśl za iście prorocką w kontekście nowej ewangelizacji.

Pytania o Kościół, czy w dalszej perspektywie o miejsce i rolę człowieka w tejże rzeczywistości, bez wątpienia zajmują czołowe miejsce w hierarchii pytań egzystencjalnie i teologicznie istotnych. Termin „Kościół” zawiera wiele treści znaczeniowych. Potocznie dzisiaj Kościół to budynek, organizacja, instytucja. W *Credo*, odkrywając rzeczywistość historii zbawienia, odkrywamy głębię natury Kościoła. Na płaszczyźnie wiary przywołujemy „jeden, święty, powszechny i apostołski Kościół”. W tym zdaniu zawiera się głębia jego duchowej natury. Pojmowanie jej zaczyna się od wymiaru nadprzyrodzonego – nazwijmy go niewidzialnym. Jednocześnie w porządku ludzkim tenże Kościół wyraża się w sposób widzialny poprzez *praxis* w konkretnych aktach ludzkich, np. liturgicznych¹. Niniejszy artykuł ma wyeksplikować wybrane aspekty eklezjalne postrzegane przez Sługę Bożego ks. Franciszka Blachnickiego.

* Ks. Arkadiusz Korwin-Gronkowski – kapłan diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, doktorant Instytutu Teologii Dogmatycznej KUL; e-mail: akorwingronkowski@gmail.com.

¹ Zob. H. Wagner, *Dogmatyka*, Kraków 2007, s. 65.

OD SOCIETAS PERFECTA DO COMMUNIO ECCLESIAE. PRÓBY DEFINICJI

Na początku przyjrzyjmy się zatem, jaka jest zasada treściowa, która określa bytowanie Kościoła. Papież Leon XIII w encyklice *Immortale Dei* wyluszcza rozumienie Kościoła w porządku autorytatywnym – jako społeczności doskonałej (*societas perfecta*): „Celem i zadaniem Kościoła jest wieczne zbawienie dusz. Dlatego Kościół ze swej natury rozciąga się na cały rodzaj ludzki [...] a co najważniejsze, [Kościół – A. K.-G.] jest ze swego rodzaju prawa społecznością doskonałą, ponieważ wszystkie środki potrzebne do właściwego bytu i działania posiada sama w sobie niezależnie z woli i hojności swego Stwórcy”². Przed Soborem Watykańskim II do głosu dochodzi główna zasada treściowa współczesnej eklezjologii, ujmująca Kościół jako „Mistyczne Ciało Chrystusa”.

Zdaniem E. Merscha Ciało Mistyczne obejmuje wszystkich, którzy żyją łaską Chrystusa, a określenie „Kościół” obejmuje społeczność ochrzczonych i wierzących. Wszyscy ci, którzy należą do Mistycznego Ciała, nie są zatem poza Kościołem³. Ojcowie Soboru Watykańskiego II w refleksji teologicznej nad eklezjalną tajemnicą pójdą jeszcze dalej, dając do zrozumienia, iż nie można budować Kościoła dla niego samego, ale ze względu na dobro zbawcze człowieka i całej społeczności. A zatem Kościół ziemski i Kościół – bogaty w dary niebiańskie nie mogą być pojmowane jako dwie rzeczy odrębne, przeciwnie, tworzą one jedną rzeczywistość złożoną, która zrasta się z pierwiastka boskiego i ludzkiego, czytamy w *Lumen gentium*⁴.

Spoglądając na wizję Kościoła prezentowaną przez Ojców soborowych w XX wieku, należy stwierdzić, iż Boskie pochodzenie Kościoła i implikacja dzieła Trzech Osób Boskich wyraża właśnie lud zjednoczony „jednością Ojca i Syna i Ducha Świętego”⁵. Analiza teologiczna Soboru Watykańskiego II odsłania zatem swoisty obraz tej nadprzyrodzonej społeczności, dodając do instytucjonalnego *societas* nadprzyrodzone *communio*, wyrażające relację Bóg – człowiek. O konieczności odnowy samoświadomości Kościoła mówił Sobór Watykański II. Kościół to rzeczywistość dynamiczna, ontycznie zakorzeniona w swoim założycielu – Chrystusie⁶. Dlatego też na pierwszym planie w Kościele dostrzec można lud zjednoczony w Trójcy przez Chrystusa⁷. A więc lud zjednoczony w wyjątkowym *communio*.

² Zob. Leon XIII, *Encyklika „Immortale Dei*, w: *Breviarium fidei*, red. I. Bokwa, Poznań 2007, nr 699.

³ Zob. B. Sesbüe, *Poza Kościołem nie ma zbawienia*, Poznań 2007, s. 198–199.

⁴ Sobór Watykański II, *Konstytucja „Lumen gentium”*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, Poznań 2002 [dalej: KK], nr 8.

⁵ Tamże, nr 4.

⁶ Zob. M. Rusecki, *Traktat o Kościele*, red. K. Kaucha, P. Królikowski, J. Mastej, Lublin 2015, s. 299–300.

⁷ Zob. A. Czaja, *Traktat o Kościele*, w: *Dogmatyka*, t. 2, Warszawa 2006, s. 339.

Zdaniem Czesława S. Bartnika w eklezjologii katolickiej Kościół uważa się za tajemnicę wiary, pochodną od wiary w Boga, wyłaniającą się bezpośrednio z misterium zbawienia dokonanego w Jezusie Chrystusie. Tego misterium nie należy redukować do doczesności, lecz jest transcendentne, stanowiąc strukturę otwarcia na wieczność⁸. Stąd płynie jasny wniosek, iż tajemnicy Kościoła nie da się zwerbalizować do końca. To, co niewypowiedziane, jest transcendentne. Owa tajemniczość to dynamicznie działający Bóg we wspólnocie *communio*. Nauczanie zawarte w Katechizmie Kościoła Katolickiego jest właśnie swoistą spuścizną w relacji wiary przez poznanie Boga Trójjedynego, budującego *communio*, które nazywamy Kościołem⁹.

Gerhard L. Müller, a także Franciszek Blachnicki powiedzą, iż Kościół jest mistycznym Ciałem Chrystusa. Jest widzialną wspólnotą ludzi należących do Pana, zgromadzoną w jedności wiary, sakramentów i konkretnej struktury eklezjalnej. Powołaną jako znak i narzędzie realizacji zbawczego planu Bożego¹⁰. Nie ulega wątpliwości, że w tej perspektywie kluczowym znakiem i zarazem drogą rzeczywistości eklezjalnej jest relacja Bóg – człowiek, człowiek – Bóg. Bez wątpienia należy ją odczytywać w dominującym już w sobie akcie wiary, gdzie to Bóg wychodzi w swoim Synu ku człowiekowi, budując ostateczne przymierze: *propter nos et proper nostram salutem* (dla nas i dla naszego zbawienia)¹¹. To transcendentna rzeczywistość zbawcza, która w widzialny sposób się objawia. Biorąc pod uwagę te twierdzenia, można wnioskować, iż zgodność tychże orzeczeń prowadzi do odkrycia pewnej wspólnej, teologicznej płaszczyzny. Termin „eklezjalne *communio*” wydaje się tu w pełni adekwatny. Droga ta to dążenie do celu – wiecznemu obcowaniu z Trójjedynym, Osobowym Stwórcą, Odkupicielem i Zbawicielem człowieka we wzajemnej zależności, którą nazywamy Kościołem. Jest to wspólnota zapoczątkowana w świadomości wiary, która dąży do eschatycznego wypełnienia¹².

KOŚCIÓŁ KS. FRANCISZKA BLACHNICKIEGO

W Kościele dzisiaj niewątpliwie dosadnie mówi się o ewangelizacji. Jest to proces przekazywania wiary osobom, środowiskom bądź nawet krajom, które

⁸ Zob. C. S. Bartnik, *Dogmatyka katolicka*, t. 2, Lublin 2012, s. 46.

⁹ Na przykład: „Chrystus, jedyny Pośrednik, ustanowił tu na ziemi swój Kościół święty, wspólnotę wiary, nadziei i miłości, jako organizm widzialny; nieustannie go podtrzymuje i przez niego rozlewa na wszystkich prawdę i łaskę” (*Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 2002, nr 771).

¹⁰ Por. G. L. Müller, *Dogmatyka katolicka*, Kraków 2015, s. 588; F. Blachnicki, *Kerygmaticzna odnowa katechezy*, Warszawa, 2005, s. 204; M. Kowalczyk, *Lecz aby świat zbawić... (J 12,47)*, Lublin 2014, s. 296.

¹¹ Por. Sobór Nicejski, *Credo*, w: *Breviarium fidei*, red. I. Bokwa, Poznań 2007, nr 30.

¹² A. Czaja, *Traktat o Kościele*, s. 397.

ongiś przyjęły chrzest, wyrastają z wiary chrześcijańskiej, ale tę wiarę na skutek różnych przyczyn utraciły¹³. Bezdiskusyjnie należy stwierdzić, iż swoje osobiste zakorzenienie w eklezjologii *communio* doskonale widział i rozumiał Sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki¹⁴. Oryginalność jego spojrzenia z jednej strony polega na tym, iż doskonale odczytał myśl eklezjalną Soboru Watykańskiego II. Z drugiej zaś – dążył do zaimplementowania tegoż spojrzenia w autentycznym przekazie wiary w Kościele. Blachnicki widział Kościół, który jest wspólnotową drogą człowieka ku zbawieniu wypełnionym w Jezusie Chrystusie.

Na tym tle niezaprzecalnie można dzisiaj uznać tę myśl za isticie prorocką w kontekście wspomnianej nowej ewangelizacji. Co więcej, kwintesencją soborowej eklezjologii, zaszczerpionej przez Blachnickiego w polskim Kościele jest z pewnością fenomen Ruchu Światło-Życie, opierający formację o wskazania zawarte w nauczaniu soborowym o Kościele. Konstytucje soborowe (*Lumen gentium*, *Gaudium et spes*) przybliżają Kościół, który jest żywą wspólnotą *communio* uczniów Chrystusa w Nim zespolonych. Wspólnota ta jest prowadzona przez Ducha Świętego w pielgrzymowaniu do Królestwa Ojca w celu przyjęcia orędzia zbawienia, aby ukazać je wszystkim¹⁵. Kościół zatem wszczepia ochrzczonych w Chrystusa, *de facto* otwierając człowiekowi drogę do zbawienia (J 15,1–10). Należy podkreślić, iż Blachnicki poślannictwo Kościoła postrzega integralnie. Dowodzi, że jest żywą, historyczną i społeczną rzeczywistością, żywym organizmem. Jest Kościołem działającym, budującym się aktualnie i na przyszłość¹⁶. W nim człowiek zanurzony doświadcza pośrednictwa zbawczego w komunikacji z Chrystusem, Zbawicielem i Panem¹⁷. Zbawcza komunikacja to dar i uczestnictwo w Boskim

¹³ Benedykt XVI, *List apostolski „Motu proprio Ubiquumcue et semper”*, AAS 102 (2010).

¹⁴ Ks. Franciszek Blachnicki – ur. 24 marca 1921 roku w Rybniku, zm. 27 lutego 1987 roku w Carlsbergu; polski ksiądz katolicki, kandydat na ołtarze, założyciel i duchowy ojciec Ruchu Światło-Życie, jednego z ruchów odnowy Kościoła według nauczania Soboru Watykańskiego II, oraz wspólnoty życia konsekrowanego Instytutu Niepokalanej Matki Kościoła. Walczył z okupantem hitlerowskim w czasie II wojny światowej, więzień KL Auschwitz. Po wojnie wstąpił do Śląskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie – święcenia przyjął w 1950 roku; inicjator Krucjaty Wstrzemięźliwości, założyciel Krucjaty Wyzwolenia Człowieka, Chrześcijańskiej Służby Wyzwolenia Narodu, Międzynarodowego Centrum Ewangelizacji Światło-Życie w Carlsbergu. Odznaczony pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Oświęcimskim. W 1995 roku rozpoczął się jego proces beatyfikacyjny.

¹⁵ Zob. Sobór Watykański II, *Konstytucja „Gaudium et spes”*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekrety, deklaracje*, nr 1; por. A. Czaja, *Traktat o Kościele*, s. 341. ¹⁶ Blachnicki z całą pewnością był świadomy trudu przedsięwzięcia, którego się podjął. Potencjał nowatorskiej myśli teologicznej, zawartej w dokumentach Soboru Watykańskiego II, wymagał logicznej syntezy naukowej i duszpasterskiej oraz rozważnej adaptacji zaproponowanych rozwiązań doktrynalnych na płaszczyznę Kościoła polskiego. Po latach doświadczeń teologicznych i duszpasterskich Kościoła w Polsce można stwierdzić, iż wywiązał się z tego doskonale.

¹⁶ Zob. A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, Katowice 2008, s. 262–263.

¹⁷ Zob. F. Blachnicki, *Jedność i diakonia*, Kraków 2009, s. 174.

życiu przez i w pośrednictwie Kościoła¹⁸. Według Blachnickiego zapośredniczenie dokonuje się w widzialny sposób przez trzy zasady istnienia wspólnoty eklezjalnej: zasadę personalistyczno-chryologiczną, zasadę eklezjologiczną teologii pastoralnej i duszpasterstwa oraz zasadę koinonistyczno-pneumatologiczną¹⁹.

Spojrzenie to wynika z badanej przez autora koncepcji Bosko-ludzkiej pośrednictwa zbawczego Kościoła, które wyartykułował Franz X. Arnold²⁰. Ks. Blachnicki swoimi badaniami ożywił i dopowiedział ujęcie Arnolda²¹. Zasada personalistyczno-chryologiczna ujmuje wszelkie działania instytucjonalne, duszpasterskie Kościoła, które każdorazowo i zawsze wynikają z uobecniającego samoudzielania się Boga w Chrystusie. Ta rzeczywistość w Kościele dokonuje się przez Słowo i sakrament, które uzdalniają człowieka do przyjęcia Boga w postawie wolności. Konieczność pośrednictwa zbawczego w formie Słowa i sakramentu, w realizacji osobowego spotkania z Bogiem, jest uwarunkowana przez kondycję duchową człowieka i przez misterium wcielenia Słowa Bożego²².

Zdaniem ks. Blachnickiego relacja pośrednictwa Kościoła, w ujęciu personalistycznym, jest doskonale widoczna w liturgii, gdzie dokonuje się proces zbawczy w spotkaniu człowieka z Ojcem w Chrystusie i w Duchu Świętym²³. Kościół jest rzeczywistością dynamiczną wiary. Wierzy, wzrasta i uświęca się dzięki modlitwie. Liturgia jest wyrazem wiary i formą modlitwy Kościoła²⁴. Przez uobecnianie, widzialne znaki w liturgii, którą jest sam Chrystus, a także przez paschalną tajemnicę odkupienia, jest zanoszony doskonały kult Ojcu. Liturgia uwydatnia relacyjne zbawcze pośrednictwo Kościoła²⁵. Liturgia, jak pisze Blachnicki, to nie forma kultu sama w sobie, przez nią dokonuje się uświęcenie człowieka we wspólnocie Kościoła. To uświęcenie w liturgii można nazwać spotkaniem, dialogiem Boga z człowiekiem. Tym samym człowiek przyjmuje Chrystusa zarówno jako

¹⁸ Zob. A. Czaja, *Traktat o Kościele*, s. 338.

¹⁹ Zob. M. Marczewski, *Posługa zbawcza Kościoła w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego*, Lublin 2000, s. 154–155; A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 262.

²⁰ A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 262; M. Marczewski, *Posługa zbawcza Kościoła*, s. 135; M. Rusecki, *Traktat o Kościele*, s. 68.

²¹ Zob. F. Blachnicki, *Teologia pastoralna ogólna*, t. 1, cz. 2, Warszawa 2015, s. 104–105; A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 262–263.

²² Zob. P. Kulbacki, *Liturgia Kościoła miejscem spotkania suwerennego Boga z wolnym człowiekiem. Pośrednictwo zbawcze a proces zbawczy według ks. Franciszka Blachnickiego*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 2009, t. 18, s. 154.

²³ Zob. F. Blachnicki, *Jedność i diakonia*, s. 166. C. S. Bartnik, prezentując metodę personalistyczną w eklezjologii, powie, iż w tym procesie zbawczym Osoba Chrystusa i człowieka jest absolutnym fundamentem Kościoła, który tworzony jest przez ich zespolenie. Etap alfa to świat doczesny, natomiast etap omega Kościoła to zespolenie z Jezusem Chrystusem i Duchem Świętym jako stan najwyższych relacji. Zob. C. S. Bartnik, *Dogmatyka katolicka*, t. 2, s. 51.

²⁴ Por. M. Rusecki, *Traktat o Kościele*, s. 163.

²⁵ Por. A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 277.

Słowo, jak i odpowiedź Boga w relacji²⁶. W niej otwieramy się na łaskę, którą w sakramencie przyjmowanym otrzymujemy. Dzięki sakramentom człowiek staje się zdolny do udziału w życiu Bożym. Nigdy jednak w korelacji partnerskiej, ale zawsze w postawie uwielbienia i dziękczynienia. Dość istotne w tym kontekście wydaje się przypomnienie myśli Blachnickiego, który odczytując przesłanie posoborowej eklezjologii, przypomina, iż pośrednictwo zbawcze Słowa i sakramentu w Kościele jest postulatem współczesnego personalizmu i prostą konsekwencją personalistycznej struktury całego procesu zbawczego²⁷.

EKLEZJALNE *COMMUNIO* BOGA Z CZŁOWIEKIEM W PRZESTRZENI WIARY

Wiara Kościoła jest wyjątkową relacją między Trójosobowym Bogiem a wspólnotą chrześcijan. Jest to nowa, osobowa rzeczywistość, w której Kościół posiada własną tożsamość. Dla Kościoła ważna jest jedność wiary (Ef 4,5)²⁸. Na tym gruncie zbawcze pośrednictwo Kościoła nie stanowi przeszkody w osobowym spotkaniu człowieka z Bogiem. Przeciwnie, w sposób transparentny potwierdza fakt objawienia Boga w tajemnicy Syna Bożego²⁹. Ta perspektywa, która w centrum życia Kościoła stawia Objawienie, w konsekwencji manifestuje także samoudzielanie Boga w Chrystusie, które dokonuje się w Duchu Świętym. Ta transcendentna zależność ma miejsce dla wzrostu *communio* Kościoła i każdego wierzącego człowieka w ekonomii zbawienia. Bóg sam objawia się i daje siebie w procesie odkupieńczo-zbawczym. Ojciec przez wcielone Słowo pozwala się poznać osobowo. Człowiek natomiast nie musi dać się poznać, gdyż jako byt stworzony przez Boga jest w akcie stwórczym już poznany.

Z tej perspektywy Blachnicki, prezentując zasadę koinonistyczno-pneumatologiczną, twierdzi, iż uwypuklić należy dwa istotne aspekty zbawczego pośrednictwa Kościoła: wertykalny i horyzontalny³⁰. W aspekcie wertykalnym, konieczne jest ukazanie *koinonie* z Bogiem w realizacji każdej formalnej zasady działania. Pośrednictwo Kościoła ma wpłynąć na urzeczywistnianie i pogłębienie wspólnoty wiary z ludźmi przez Chrystusa w Duchu Świętym. Przy czym szczególnym wymiarem tej rzeczywistości jest zgromadzenie eucharystyczne wspólnoty lokalnej, będącej zawsze w łączności z Kościołem powszechnym³¹. Przy łamaniu chleba eucharystycznego, uczestnicząc rzeczywiście w Ciele Pańskim, wnosimy się do wspólnoty

²⁶ Zob. tamże, s. 277–278.

²⁷ Zob. F. Blachnicki, *Jedność i diakonia*, s. 160.

²⁸ Zob. KK 14; M. Rusecki, *Traktat o Kościele*, s. 162–163.

²⁹ Zob. P. Kulbacki, *Liturgia Kościoła miejscem spotkania*, s. 155.

³⁰ F. Blachnicki, *Jedność i diakonia*, Kraków 2009, s. 162.

³¹ Por. A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 262–263.

(*communio*) z Nim i nawzajem ze sobą³² (KK 3). Tak więc Eucharystia jest siłą tworzącą komunię Kościoła, dlatego że jednoczy każdego z Chrystusem³³. Innymi słowy, człowiek prawdziwie zakorzeniony w Chrystusie żyje w sakramentalnym *communio* przez udział w Eucharystii, aby urzeczywistnić doświadczenie Kościoła, któremu przewodzi Chrystus. Według ks. Blachnickiego pragnienie to w ujęciu chrześcijańskim wyrasta z doświadczenia wiary i miłości w uobecniającym się Chrystusie przez Słowo i sakrament³⁴.

Trwanie w *communio* Kościoła domaga się świadectwa życia i wypływających z niego uczynków. Uczynki wypływające z wiary i doświadczenia miłości Trójcy są dowodem autentyczności i dojrzałości człowieka zanurzonego w *communio*. Na tle zatem horyzontalnym dojrzały jest ten, którego wiara uzewnętrznia spontanicznie owoc uczynków (Jk 2,14–22)³⁵. Św. Paweł powie: „Niech zniknie spośród was wszelka gorycz, uniesienie, gniew, wrzaskliwość, znieważenie – wraz z wszelką złością. Bądźcie dla siebie nawzajem dobrzy i miłosierni! Przebaczajcie sobie, tak jak i Bóg nam przebaczył w Chrystusie” (Ef 4,31–32). Chodzi tu o realizację podstawowych zadań wypływających z dojrzałości chrześcijańskiego życia ze względu na wszczepienie w Chrystusa i udział w życiu Bożym. Ks. Blachnicki widzi proces urzeczywistnienia się Kościoła jako *communio*, zachodzący w trzech etapach: ewangelizacja, inicjacja, diakonia³⁶.

Ewangelizacją jest głoszenie Chrystusa, które ma za cel doprowadzenie do osobowego przyjęcia Go w wierze jako swojego Zbawiciela i Pana. To głoszenie wielkiego planu Boga Ojca, planu miłości³⁷. Inicjacja, jako wprowadzanie do życia we wspólnocie, stanowi etap już rozbudowany. Nie ulega wątpliwości, że etap ten wiąże się z kształtowaniem określonych postaw chrześcijańskiego życia wobec słowa Bożego, modlitwy, liturgii Eucharystii, sakramentów, świadectw. Diakonia „jest ściśle funkcją wspólnoty i na rzecz wspólnoty”, zaangażowaniem i aktualizacją swojego charyzmatu lub charyzmatów dla budowania Kościoła³⁸.

Autentyczna dojrzałość chrześcijańskiego życia jest zawsze owocna. Bez wątpienia wynikiem tejże owocności, według Blachnickiego, jest miłość, wypływająca z tajemnicy Chrystusowego krzyża. Chrześcijaństwo jest religią miłości. Objawiający się człowiekowi Bóg jest Bogiem miłości. Bóg objawiony w Jezusie

³² Zob. KK 3.

³³ Zob. A. Czaja, *Traktat o Kościele*, s. 403.

³⁴ Zob. A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 263.

³⁵ Zob. F. Blachnicki, *Sympatycy czy chrześcijanie?*, Krościenko 2002, s. 13.

³⁶ Zob. F. Blachnicki, *Jedność i diakonia*, s. 173; M. Marczewski, *Zasada formalna teologii pastoralnej a wypracowanie właściwej koncepcji katechetyki*, „Studia Katechetyczne” [Warszawa] 2013, t. 9, s. 12.

³⁷ Zob. F. Blachnicki, *Jedność i diakonia*, s. 73–74.

³⁸ Zob. M. Marczewski, *Zasada formalna teologii pastoralnej*, s. 12. Diakonia jest funkcją wspólnoty i na rzecz wspólnoty. Wspólnota staje się czymś nadrzędnym, a wszystko inne w stosunku do niej jest tylko służbą, diakonią. Zob. F. Blachnicki, *Rekolekcje dla Wspólnoty Kapłanów Chrystusa Sługi*, red. G. Wilczyńska, Lublin 1991, s. 47–49.

Chrystusie jest jedynym Bogiem w Trzech Osobach. Wewnętrzną zasadę jedności Trójcy Osób Bożych stanowi miłość³⁹. Boża miłość czynnie przemienia i uzdalnia człowieka do miłości. Według Blachnickiego w wymiarze praktycznym jest ona zawsze bezinteresowna, znosząca, przebacząca⁴⁰. Nowotestamentalne ujęcie miłości wyrażone zostało przez „odrodzenie z Ducha Świętego”, „ponowne stworzenie, „wskrzeszenie z martwych w Jezusie Chrystusie”. Płyne stąd wniosek będący mandatem wszelkiego działania w Kościele, które wynika z jego tożsamości i zakorzenienia w nim samym. Tak więc zarówno wymiar wertrykalny, jak i horyzontalny w Kościele są związane przez dialog człowieka z Bogiem i *praxis* życia w *communio*.

COMMUNIO W PRZYJĘCIU I OBDAROWANIU SAMOUDZIELAJĄCEGO SIĘ BOGA

Bez wątpienia tajemnica miłości człowieka łączy się z tajemnicą miłości Boga w wydarzeniach zbawczych w charakterze ściśle eklezjotwórczym. Miłość Boga zostaje podarowana w *communio* Kościoła w sposób całkowicie darmowy. Niewątpliwie jest to Dar miłości bezinteresownej, czystej i nade wszystko soteryjnej, wypełnionej w misterium Jezusa Chrystusa. Przez wcielenie Słowa Chrystus obdarowuje wspólnotę. On jest wzorem najwyższym człowieczeństwa i pełnią realizacji każdej osoby ludzkiej. Stwierdzenia te potwierdza Müller. Pisze on, że Kościół nie jest założoną przez ludzi wspólnotą religijną. Istota i posłannictwo Kościoła odzwierciedla się w powszechnym horyzoncie samoudzielania się Trój-jedynego Boga w stworzeniu⁴¹. Efektem przyłgnięcia jest samoudzielenie się Boga człowiekowi w osobie Syna⁴². Wynikiem tego wydarzenia staje się jednocześnie zwrotna odpowiedź Bogu przez akt wiary człowieka. Posiadanie udziału w dobrach zbawienia wymaga od człowieka uprzednio decyzji obdarowania i przyjęcia daru⁴³. W związku z tym F. Blachnicki powie, iż owa miłość, ukazana w pełni przez fakt Objawienia, jest sposobem i realizacją istnienia. Jest ona zarazem posiadaniem i dawaniem siebie. Posiadanie nie jest jednak egocentryczne, ale jest wyrażeniem bytu. Posiadanie w dynamice odśrodkowej staje się darem⁴⁴.

Tym, który jest doskonałym prawozorem człowieka, zanurzonym w pełni miłości i dawcą miłości Ojca, jest Syn – Druga Osoba Boga. Syn stał się człowiekiem, aby

³⁹ Zob. M. Rusecki, *Traktat o Kościele*, s. 164.

⁴⁰ Zob. F. Blachnicki, *Sympatycy czy chrześcijanie?*, s. 13.

⁴¹ Zob. G. L. Müller, *Dogmatyka katolicka*, s. 625–626.

⁴² Zob. F. Blachnicki, *Katechetyka fundamentalna*, Warszawa 2006, s. 18-19; tenże, *Jedność i diakonia*, s. 221–222.

⁴³ A. Czaja, *Traktat o Kościele*, s. 403.

⁴⁴ Zob. F. Blachnicki, *Przekonująca moc miłości*, Kraków 2007, s. 10; tenże, *Kim jest człowiek*, Kraków 2010, s. 31–32.

ukazać doskonale i prawdziwe człowieczeństwo. Syn Boży w posiadaniu siebie całkowicie nam siebie wydaje w służbie miłości⁴⁵. W dialogu z człowiekiem Bóg działa jako wolna Osoba, uzdalniająca człowieka do dania wolnej odpowiedzi na Jego słowo. Przez każdorazową odpowiedź dokonuje się zjednoczenie chrześcijan w Chrystusowy organizm. W fenomenie obdarowania Bóg ukazuje bogactwo sens eklezjalnej *communio*. Bóg jest miłością, co oznacza, że posiada siebie przez dawanie siebie i nieustannie udziela Naturę Bożą człowiekowi. On wypowiada siebie przez Słowo. W Bogu jest Słowo wypowiedziane przez Ojca. Patrząc na Nowy Testament, widzimy Chrystusa-Słowo zanurzonego w relacji do Ojca. Odpowiedź Syna Ojcu jest objawieniem natury Boga w nieustannym dawaniu⁴⁶.

Z tej relacji bez wątpienia płynie *explicite* analogia życia wspólnoty Kościoła. Człowiek stworzony na obraz i podobieństwo Boga żyje w Jego łasce. Nie ma zatem wątpliwości, że życie łaski odkrywane jako misterium zbawcze oznacza spotkanie Trójjedynego Boga i człowieka w darmowym akcie miłości stwórczej i odkupieńczej. Ma rozwijać postawę przyjmowania w dawaniu swojego człowieczeństwa w relacji personalnej: człowiek – Bóg, człowiek – człowiek. Jest to postawa chrześcijańskiej miłości. Antynomią tejże postawy według F. Blachnickiego jest używanie siebie w posiadaniu siebie. Tym samym trafnie napomina, że największą pokusą w relacji do Boga jest egoistyczne poczucie samowystarczalności. Egoistycznie, sam w sobie, człowiek byłby nicością. Człowiek ma istnienie ciągle jakby „pożyczone” od Boga. To odwrócenie porządku Blachnicki nazywa grzechem. Największym z nich jest niewiara człowieka w miłość Boga. Nie wierzyć w Bożą Miłość to nie wierzyć w Boga⁴⁷. Miłość przebacząca, ukazana w Chrystusie, niweczy grzech w postawie dawania siebie. Jedność Osób Boskich w dawaniu siebie przez potęgę miłości usuwa przeszkodę i jednoczy⁴⁸. Postawa przyjęcia samoudzielającego się Boga we wspólnocie jest zatem warunkiem *sine qua non*.

Nie istnieje zatem eklezjalne *communio* bez Ojca, przez Chrystusa w Duchu Świętym. Tym Ogniem, wcieleniem Miłości Boga, jest Chrystus. Płonący miłością, złożył ofiarę z siebie, ukazując pełnię miłości, posyłając swego Ducha⁴⁹. Ta trynitarno-personalna pieczęć legitymizuje żywą wspólnotę Kościoła namaszczonego Duchem Świętym⁵⁰. Pierwotnie relacja eklezjalna otwiera człowieka na ten zbawczy dialog miłości dokonujący się w Kościele. Duch, który sam jest Miłością, rozpala ogień w życiu wspólnoty. Co więcej, miłość dana człowiekowi nie jest bierna, winna pobudzać do wiary, rozwijać do przekazywania jej dalej przez

⁴⁵ Zob. F. Blachnicki, *Przekonująca moc miłości*, s. 12; tenże, *Idąc, czyńcie uczniami*, Kraków 2008, s. 23–24.

⁴⁶ Zob. F. Blachnicki, *Kim jest człowiek*, s. 31–32; tenże, *Przekonująca moc miłości*, s. 15–16.

⁴⁷ Por. F. Blachnicki, *Przekonująca moc miłości*, s. 21, 44.

⁴⁸ Por. tamże, s. 23; F. Blachnicki, *Kim jest człowiek*, s. 31–32.

⁴⁹ Zob. tamże, s. 35.

⁵⁰ Zob. F. Blachnicki, *Posłani w Duchu Chrystusa Sługi*, Kraków 2009, s. 73.

dawanie siebie we wspólnocie⁵¹. Bóg zbawia przez miłość i niejako zmusza do posłuszeństwa miłości, czyli do pełni życia i szczęścia. W tej koncepcji Blachnickiego dostrzec można soteryjny wymiar miłości. Mimo że człowiek wciąż przez grzech odrzuca Boga, wybierając siebie, Bóg jednak nie zrezygnował z zamiaru miłości, uzdalniając na nowo człowieka do oddania siebie Jemu i przyjęcia Go⁵².

PRZYMIERZE BOGA Z CZŁOWIEKIEM W *COMMUNIO* KOŚCIOŁA

Spoglądając na dzisiejsze relacje i świadomość wiary, można zapytać prowokująco: czy Bóg chce Przymierza z człowiekiem? Blachnicki, mówiąc o Przymierzu, przypomina o zaślubieniu rodzaju ludzkiego z Bogiem⁵³. Te zaślubiny dokonują się przez przymierze serc, nazywane przymierzem wewnętrznym. Ten fenomen ma miejsce przez zjednoczenie osobowe człowieka z Bogiem (Jr 31,31). W sercu człowieka musi dokonać się zwrot (*metanoia*) człowieka ku Bogu, wszak serce jest symbolem miłości, w dawaniu siebie⁵⁴. Boskie serce Jezusa to dawanie siebie w ofierze krzyża. Przez otwarcie włócznią w śmierci na krzyżu Chrystus wyniszcza siebie w miłości, aby w miłości dać życie. Krzyż jest świadectwem, wyrazem miłości Boga posuniętej do szaleństwa. W tym dokonał się akt największej miłości⁵⁵. Ta paradoksalna koherencja z Trójcą jest doskonałą ikoną miłości Boga wylaną w *communio* Kościoła. Przedwieczna miłość ukryta i objawiona zarazem w Bogu jest z pewnością czymś pierwszym w Kościele. Absolutnie nie można powiedzieć, że miłość Boga jest skutkiem miłości człowieka. Nie jest też wynikiem żadnych uczynków czy też ludzkiego zasługiwania⁵⁶.

Przymierze miłości Boga z człowiekiem najpełniej dokonuje się w ofierze Eucharystycznej. Eucharystia to dowód Przymierza. Eucharystia to Chrystus, Zbawiciel, który siebie wydaje z miłości ku Ojcu i ku nam, sam stając się Przymierzem Ojca⁵⁷. W czasie celebrowania eucharystycznej ofiary odnawia się świadomość przynależności do *Ecclesiae Christi* w konkretnej rzeczywistości, tu i teraz. Eucharystyczna ofiara to partycypacja w dziele Mistycznego Ciała ze Zmartwychwstałym Panem⁵⁸. Uwierzyć w miłość Boga to być pewnym Jego miłości względem siebie. Teofanijne przymierze miłości, dokonane raz na zawsze w wydarzeniu krzyża, ukazuje nie tylko jako fakt historyczny, choć z pewnością wstrząsający, przede

⁵¹ Por. F. Blachnicki, *Przekonująca moc miłości*, s. 37.

⁵² Zob. tamże, s. 49; F. Blachnicki, *Kim jest człowiek*, s. 31–32.

⁵³ Zob. F. Blachnicki, *Przekonująca moc miłości*, s. 51.

⁵⁴ Zob. tamże, s. 46–48; F. Blachnicki, *Kim jest człowiek*, s. 31–32.

⁵⁵ Zob. F. Blachnicki, *Kim jest człowiek*, s. 53–54.

⁵⁶ Zob. Łk 7,42–43; F. Blachnicki, *Uwierzyliśmy miłości i o niej świadczymy*, Kraków 2008, s. 9; tenże, *Przekonująca moc miłości*, s. 54–55.

⁵⁷ Zob. F. Blachnicki, *Eucharystia Pokarm na śmierć i życie*, Kraków 2004, s. 121.

⁵⁸ Zob. M. Rusecki, *Traktat o Kościele*, s. 166–167.

wszystkim jednak akt ofiarniczy, przez który Bóg włącza w miłość człowieka. Dzięki śmierci krzyżowej człowiek zyskuje nową jakość ontyczną. Można mówić już nie tylko o stworzeniu, ale także o odkupieniu⁵⁹. Jedyna i ostateczna śmierć dokonana na krzyżu w Jezusie obejmuje nas wszystkich, przynosząc odpuszczenie grzechów⁶⁰. Bez wątpienia pojednanie z Bogiem jest owocem przymierza miłości. Jest to czysty akt miłosierdzia zbawczej śmierci Chrystusa⁶¹. Ta miłość wyrażona przebaczeniem Boga, a więc odpuszczeniem grzechów uświadamia człowieka, iż on miłuje ze względu na uprzednią miłość Boga. W Chrystusie Bóg daje siebie człowiekowi, aby stać się celem ludzkiej miłości. We wspólnocie Kościoła człowiek tę miłość odkrywa i doświadcza. Duchu Święty uzdalnia człowieka do oddania się w wierze, nadziei i miłości. Paradoksalną odpowiedzią Boga na upadek człowieka jest odkupienie w Jezusie Chrystusie.

Owoce odkupienia jest nowy człowiek i nowe życie zanurzone w Chrystusie⁶². Ten proces wynika przede wszystkim z bezpośredniej ingerencji Boga w skażoną grzechem ludzką naturę. Wówczas człowiek upadły w grzechu otrzymuje zasadę nowego życia. Dzięki dynamice odrodzenia przez Ducha Świętego człowiek, zyskując wewnętrzne odrodzenie, staje się darem Przymierza w Bogu i dla wspólnoty⁶³. Idea nowego życia to zakorzenienie w sakramentach, a w szczególności w Eucharystii, gdzie Chrystus sam urzeczywistnia żywy Kościół⁶⁴. Dla Blachnickiego zagadnienie posługi zbawczej Kościoła związane jest ściśle z afirmacją ludzkiej wolności, stanowiącej wartość, dla której Bóg stworzył człowieka i która konstytuuje osobę⁶⁵.

MARYJA – WZOREM I FIGURĄ *COMMUNIO* KOŚCIOŁA

Na Soborze Watykańskim II Maryja zostaje nazwana pierwowzorem (*typus*) Kościoła (LG 63). W niej zapowiedziana jest i wyraża się w najczystszy sposób jego istota. Blachnicki jako prawzór zaślubin i Przymierza, w przyjęciu samoudzielającego się Boga przez człowieka, widzi Maryję⁶⁶. Niepokalanie Poczęta i napełniona Duchem Świętym, reprezentując ludzkość, wypełnia oddanie obłubieńcze. Maryja oddaje się przez miłość Temu, który do końca daje siebie. Staje się w pełni urzeczywistnioną figurą zakorzenienia w *communio* Kościoła poprzez

⁵⁹ Zob. tamże, s. 105.

⁶⁰ Zob. F. Blachnicki, *Przekonująca moc miłości*, s. 56-57; tenże, *Uwierzyliśmy miłości i o niej świadczymy*, s. 9.

⁶¹ Zob. tamże, s. 14.

⁶² Zob. A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 302.

⁶³ Zob. tamże, s. 303.

⁶⁴ Zob. tamże, s. 286.

⁶⁵ Zob. P. Kulbacki, *Liturgia Kościoła miejscem spotkania*, s. 154.

⁶⁶ Zob. F. Blachnicki, *Charyzmat i wierność*, Kraków 2003, s. 61.

relację z Oblubieńcem. Maryja reprezentuje lud Boży jako pokorna służebnica Pana. Odpowiada Bogu miłością na miłość⁶⁷. Widząc Maryję, dostrzec można realizm miłości Boga do człowieka. To w niej Słowo staje się Ciałem (J 1,14). Chrystus, przyjmując ludzkie ciało, stał się Pośrednikiem między Bogiem a ludźmi w pierwotnej relacji miłości, której Maryja była świadkiem⁶⁸.

Maryja, która realizuje swoje powołanie przez oddanie się Chrystusowi, sama staje się zasadą i kierunkiem wzrostu żywej wspólnoty Kościoła. W ten sposób sama zostaje wszczepiona w pośrednictwo zbawcze Kościoła, który to jest Matką wszystkich ochrzczonych *Ecclesia Mater – Mater Ecclesiae*. W swoich członkach Kościół stanowi Oblubienicę i Matkę Chrystusa. To uczestnictwo widać zwłaszcza pod krzyżem. W chwili zbawczej śmierci Chrystusa. Maryja stojąca pod krzyżem w imieniu całej rodziny ludzkiej wchodzi w pełną relację miłości *communio*. Celnie ks. Blachnicki to wydarzenie nazywa życiodajnym⁶⁹. Bóg daje owe życie, jest to życie wiary i pełni. Maryja staje się matką życia eklezjalnego⁷⁰. Kościół jest matką tego depozytu miłości. W tajemnicy Kościoła ks. Blachnicki widzi tych, którzy dzięki Duchowi Świętemu wraz z Maryją stają pod krzyżem. Maryja jest zatem pierwszą, która na tę miłość odpowiada. Staje się oblubienicą Ducha Świętego w Kościele⁷¹. Tak więc Boże macierzyństwo Maryi to zjednoczenie z Chrystusem w oblubieńczej miłości, odkrywanej przez wspólnotę w rzeczywistości Kościoła. W ten sposób chrześcijanie złączeni z Maryją, Matką Kościoła, partycypują w jej trosce o wzrost *communio* w ludziach żyjących we współczesnym świecie⁷². Maryja jest szczytem nowego człowieczeństwa przez egzystencjalne zapodmiotowanie w tajemnicy Chrystusa. Jej naśladowanie prowadzi do realizacji tajemnicy powołania życia ludzkiego, a więc do zjednoczenia z Bogiem w Chrystusie i w Duchu Świętym, w tajemnicy Kościoła⁷³.

WNIOSKI

Eklezjologia *communio* jest dziś znanym nurtem teologicznym w eklezjologii posoborowej⁷⁴. W tej koncepcji Kościół stanowi *communio* osobowe w relacji

⁶⁷ Zob. W. Kasper, *Kościół Katolicki. Istota rzeczywistość posłannictwo*, Kraków 2014, s. 268–269.

⁶⁸ Zob. F. Blachnicki, *Przekonująca moc miłości*, s. 51–52.

⁶⁹ Zob. F. Blachnicki, *Jedność i diakonia*, s. 122.

⁷⁰ W. Kasper, *Kościół Katolicki*, s. 271.

⁷¹ F. Blachnicki, *Jedność i diakonia*, s. 123–124.

⁷² Zob. A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 285.

⁷³ Zob. F. Blachnicki, *Charyzmat i wierność*, s. 39; A. Wodarczyk, *Prorok żywego Kościoła*, s. 304.

⁷⁴ Nurt ten prezentują m.in.: Karl Rahner, Joseph Ratzinger, Walter Kasper, Heribert Mühlen, Karol Wojtyła, Franciszek Blachnicki, Piotr Sawczuk, Marek Marczewski.

personalnej z Trójcą Świętą. Wspólnota wiernych w Chrystusie zostaje zapodmiotowana w procesie zbawczym w Głowie Kościoła – to jest w Jezusie Chrystusie. Ks. Blachnicki w tym ujęciu widzi szansę ukazania osoby człowieka, która zostaje włączona w misterium Chrystusa przez doświadczenie wspólnoty⁷⁵. Idąc dalej, można wyciągnąć wniosek, iż ten charakterystyczny rys w nurcie teologii Soboru Watykańskiego II ma szczególne odzwierciedlenie w kontekście aktualnej sytuacji duszpasterskiej. Punkt ciężkości Kościoła i jego żywotność przesuwają się więc na członków wspólnoty. Dzięki ich trwaniu w Kościele, przez wszczęcie pochodzące od Chrystusa, Kościół jest pośrednikiem łaski nowego życia. Ma to miejsce zarówno *ad intra* dla wspólnoty, jak i w wymiarze *ad extra* dla będących poza. W związku z tym można wyróżnić następujące aspekty:

Fundamentem i zasadą bytowania Kościoła jest samoudzielający się Bóg, który zawarł Przymierze miłości z człowiekiem. Kościół może powstać i powstaje wtedy, gdy osoba w *communio* Kościoła urzeczywistnia siebie w dawaniu siebie przez wszczęcie Trójjedynego Boga. Istotą i celem Kościoła jest *communio* – zjednoczenie z Chrystusem. On jest Słowem wcielonym – Bogiem, który przychodzi nam dać siebie. Osoba jest powołana do miłości oblubieńczej wobec Trójcy świętej w relacji wiary. Posiadanie siebie w dawaniu siebie jest ukierunkowane na Chrystusa Oblubieńca. Dokonuje się to w Duchu Świętym, który uzdalnia nas do otwarcia się na przyjęcie Chrystusa i oddanie Mu siebie⁷⁶. Przyjmując Jezusa, staję się uczestnikiem Jego Synostwa Bożego i zostaję wszczęty w relację dziecięstwa do Boga Ojca. Gdy w człowieku rodzi się nowy człowiek, powstaje Kościół. Nie oznacza to jednak, że osoba jest budulcem, z którego powstaje Kościół. Osoba, włączając się w Kościół, w pełni odnajduje i realizuje siebie w Chrystusie. Eklezjalna *communio* – zrealizowana w pełni w Niepokalanej Oblubienicy Słowa, a potem na Jej wzór realizowana w nas – tworzy zasadę Kościoła. Kościół to Chrystus przyjęty w Duchu Świętym. W ten sposób Kościół jest w nas, a my jesteśmy Kościołem. W ten sposób Kościół jest Oblubienicą Chrystusa w nas i przez nas⁷⁷. Kościół *communio* w Chrystusie jest Kościołem jutra.

BIBLIOGRAFIA

- Sobór Nicejski, *Credo*, w: *Breviarium fidei*, red. I. Bokwa, Poznań 2007, s. 30–32.
 Sobór Watykański II, *Konstytucja „Lumen gentium”*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań 2002, s. 99–163.

⁷⁵ Por. L. R. Moran, *Chrystus w historii zbawienia*, Lublin 1994, s. 293–294.

⁷⁶ Por. M. Rusecki, *Traktat o Kościele*, s. 140.

⁷⁷ Zob. *Tajemnica wielka – w Chrystusie i Kościele. Charyzmat maryjny Ruchu Światło-Życie*, <http://blachnicki.oaza.pl/2009/06/03/tajemnica-wielka-w-chrystusie-i-kosciele-charyzmat-maryjny-ruchu-swiatlo-zycie/> [dostęp: 28 IV 2016].

- Sobór Watykański II, *Konstytucja „Gaudium et spes”*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań 2002, s. 526–606.
- Leon XIII, *Encyklika „Immortale Dei”*, w: *Breviarium fidei*, red. I. Bokwa, Poznań 2007, s. 280–283.
- Benedykt XVI, *List apostolski „Ubiquumcue et semper”*, AAS 102 (2010).
Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 2002.
- Bartnik C. S., *Dogmatyka katolicka*, t. 2, Lublin 2012.
- Blachnicki F., *Rekolekcje dla Wspólnoty Kapłanów Chrystusa Sługi*, red. G. Wilczyńska, Lublin 1991.
- Blachnicki F., *Sympatycy czy chrześcijanie?*, Krościenko 2002.
- Blachnicki F., *Charyzmat i wierność*, Kraków 2003.
- Blachnicki F., *Eucharystia Pokarm na śmierć i życie*, Kraków 2004.
- Blachnicki F., *Kerygmatyczna odnowa katechezy*, Warszawa, 2005.
- Blachnicki F., *Katechetyka fundamentalna*, Warszawa 2006.
- Blachnicki F., *Przekonująca moc miłości*, Kraków 2007.
- Blachnicki F., *Idąc, czyńcie uczniami*, Kraków 2008.
- Blachnicki F., *Uwierzyliśmy miłości i o niej świadczymy*, Kraków 2008.
- Blachnicki F., *Jedność i diakonia*, Kraków 2009.
- Blachnicki F., *Posłani w Duchu Chrystusa Sługi*, Kraków 2009.
- Blachnicki F., *Kim jest człowiek?*, Kraków 2010.
- Blachnicki F., *Teologia pastoralna ogólna*, t. 1, cz. 2, Warszawa 2015.
- Czaja A., *Traktat o Kościele*, w: *Dogmatyka*, t. 2, Warszawa 2006.
- Kasper W., *Kościół Katolicki. Istota rzeczywistość posłannictwo*, Kraków 2014.
- Kulbacki P., *Liturgia Kościoła miejscem spotkania suwerennego Boga z wolnym człowiekiem. Pośrednictwo zbawcze a proces zbawczy według ks. Franciszka Blachnickiego*, „Łódzkie Studia Teologiczne” 2009, t. 18, s. 147–156.
- Marczewski M., *Posługa zbawcza Kościoła w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego*, Lublin 2000.
- Marczewski M., *Zasada formalna teologii pastoralnej, a wypracowanie właściwej koncepcji katechetyki*, „Studia Katechetyczne” [Warszawa] 2013, t. 9, s. 31–54.
- Moran L. R., *Chrystus w historii zbawienia*, Lublin 1994.
- Müller G. L., *Dogmatyka katolicka*, Kraków 2015.
- Rusecki M., *Traktat o Kościele*, red. K. Kaucha, P. Królikowski, J. Mastej, Lublin 2015.
- Sesbue B., *Poza Kościołem nie ma zbawienia*, Poznań 2007.
- Tajemnica wielka – w Chrystusie i Kościele. Charyzmat maryjny Ruchu Światło-Życie*, <http://blachnicki.oaza.pl/2009/06/03/tajemnica-wielka-w-chrystusie-i-kosciele-charyzmat-maryjny-ruchu-swiatlo-zycie/> [dostęp: 28 IV 2016].
- Wodarczyk A., *Prorok żywego Kościoła*, Katowice 2008.
- Wagner H., *Dogmatyka*, Kraków 2007.

COMMUNITY AS THE CHURCH OF TOMORROW. ECCLESIAL *COMMUNIO*
IN CHRIST IN TERMS OF FRANCISZEK BLACHNICKI

Abstract

The Divine origin of the Church and the implication of the works of the Holy Trinity is expressed by the people united in the unity of the Father and of the Son and of the Holy Spirit. This means people integrated into the unique community called *communio*. It is the relationship of man with the Triune, Personal Creator, Redeemer and Savior of the human race in the “interdependence”, which we call – the Church. This community, began in the consciousness of faith, seeks to reach the eschatic fulfillment. One immersed in it experiences the salvific mediation in communication with the Risen Christ. The saving communication is a gift and participation in the divine life, “through” and “in” the mediation of the Church. Father Franciszek Blachnicki, the Servant of God, has seen his own deepest roots in the ecclesiology of communion. The originality of his approach is based on a splendid interpretation of ecclesial reflection on Church which was done by The Second Vatican Council. Blachnicki has also sought to implement this vision in the authentic transmission of the faith in the Church. He has seen the Church as the Community way of the man towards salvation fulfilled in Jesus Christ. In today’s context of the new evangelization this reflection can be undeniably considered as an idea of a truly prophetic kind.

Keywords: Church, Francis Blachnicki, ecclesiology of communion, community, the Second Vatican Council

Słowa kluczowe: Kościół, Franciszek Blachnicki, eklezjologia *communio*, wspólnota, Sobór Watykański II